

Ronny Irekvist
Utvecklingsledare

Mottagande av ensamkommande barn

Ärendebeskrivning

Landshövding Lars Bäckström har informerat om länsstyrelsens uppdrag att verka för beredskap och kapacitet hos kommunerna för att för bosättning ta emot vissa nyanlända invandrare. Vänersborgs kommuns senaste avtal omfattar en överenskommelse om mottagande av 50 personer årligen. För 2013 har behovet av kommunplatser ökat. Vid besök av länsstyrelsen har det framkommit att behovet av anvisningsplatser är särskilt stort för ensamkommande asylsökande barn. Behovet betecknas som akut.

En utredning har tagits fram som beskriver strategier för att teckna en överenskommelse om tio platser, varav fyra är för asylsökande och sex är för barn med uppehållstillstånd.

Handläggarens överväganden

Avtal med Migrationsverket tecknas av Kommunstyrelsen. Ärendet kan även beslutas av Kommunfullmäktige. Vad som är lämpligast i detta ärende är en politisk bedömning. Att uppdra åt berörda nämnder att verkställa mottagandet är en fråga om värderingar och tillhör den politiska kompetensen. Därför finns beslutsformuleringar på både bifall och avslag.

Barn- och ungdomsnämnden, Socialnämnden, Överförmyndarnämnden och Kunskapsförbundet Väst påverkas av ett beslut.

Förslag till kommunstyrelsens arbetsutskott beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att begära yttranden över utredningen från Barn- och ungdomsnämnden, Socialnämnden, Överförmyndarnämnden och Kunskapsförbundet Väst.

Kommunstyrelseförvaltningen

Ronny Irekvist
Utvecklingsledare

Nina Schmidt
Vik. Utvecklingschef

Ove Thörnkvist
Kommundirektör

Ronny Irekvist
Utvecklingsledare

Mottagande av ensamkommande barn

Innehåll

Förfrågan.....	3
Barnen.....	4
Begreppet ensamkommande barn	4
Vilka är de ensamkommande barnen och hur kom de till Sverige?.....	5
Omfattning.....	6
Integration	7
Ansvar	10
Länsstyrelsens ansvar	10
Västra Götalandsregionens ansvar	10
Socialstyrelsens ansvar.....	10
Migrationsverkets ansvar.....	11
Kommunens ansvar.....	11
Innebörden av överenskommelse med Migrationsverket.....	15
Ersättningar.....	17
Ersättningar för ensamkommande asylsökande barn.....	17
Ersättningar för ensamkommande barn med beviljade uppehållstillstånd	18
Strategi.....	19
Kommunstyrelsens uppgift.....	19
Socialnämndens strategi	19
Barn- och ungdomsnämndens strategi.....	23
Kunskapsförbundet Västs strategi	23
Överförmyndarnämndens strategi	25
Kommunikationsplanering	28
Överväganden.....	29
Utredarens metod och bedömning.....	29
Effekter för de anvisade barnen	29
Okontrollerad flyttning.....	30
Fler invånare i Vänersborg	30
Effekter för kommunmedborgarna.....	31
Ekonomisk kalkyl	31
Effekter på den kommunala organisationen och personalen.....	32
Miljöpåverkan.....	32
Bilagor.....	33
Bilaga 1: Lagar och förordningar	33
Bilaga 2: Förklaring till ord och begrepp.....	34
Bilaga 3: Förslag till Kommunfullmäktiges beslut.....	36

Foto på omslaget: © Moa Irekvist

Förfrågan

Landshövding Lars Bäckström har¹ informerat om länsstyrelsens uppdrag att verka för beredskap och kapacitet hos kommunerna för att för bosättning ta emot vissa nyanlända invandrare. Vänersborgs kommuns senaste avtal omfattar en överenskommelse om mottagande av 50 personer årligen. För 2013 har behovet av kommunplatser ökat.

Vid besök av länsstyrelsen² har det framkommit att behovet av anvisningsplatser är särskilt stort för ensamkommande asylsökande barn. Behovet betecknas som akut. I Västra Götaland är behovet över 270 platser och den 1 januari 2013 fanns 85 platser i länet.

Avtal träffas om lägst fyra platser. Länsstyrelsens bedömning är att för god ekonomisk hushållning behövs 8 – 12 platser i verksamheten. Platserna avser den nivå som varje boende bör planeras för. Hela kommunens verksamhet om mottagande av ensamkommande barn är något annat.

¹ Brev från Länsstyrelsen i Västra Götalands län 2012-11-02

² Linda Karlsson och Marcus Wihk, Länsstyrelsen 2013-01-29.

Barnen

Begreppet ensamkommande barn

Definition

Med ensamkommande barn avses i denna utredning barn under 18 år som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare.

Om barnets förälder eller någon annan vuxen person som trätt i förälders ställe senare tar hand om barnet ska barnet inte längre anses som ensamkommande.

Är barnen barn?

Majoriteten av de barn som kommer ensamma till Sverige har inga identitetshandlingar med sig och uppger att de är mellan 15 och 17 år. En åldersbedömning utförs för att avgöra om den asylsökande är barn eller vuxen. Migrationsverket arbetar enligt egna riktlinjer samt till viss del efter Socialstyrelsens allmänna råd om medicinsk åldersutredning av invandrarbarn och adoptivbarn.³

När det föreligger tvivel om den sökandes ålder skall Migrationsverket utföra en åldersbedömning av sökanden. Bedömningarna innefattar bl.a. sjukdomshistoria, värderingar av längd och vikt, psykisk mognad, talutveckling samt kroppslig utveckling och tand- och skelettålder. Åldersbedömningens resultat har stor betydelse på om de klassas som barn och vilka regler de ska bedömas mot. Åldersbedömningen lever upp relativt väl till principerna om rättssäkerhet och barnets bästa.⁴

Asylrätten

Asylrätten hör till de mänskliga rättigheterna. Efter andra världskrigets kom de flesta länder överens om att det inte ska vara tillåtet att stänga gränsen för flyktingar.

Asylsökande är den som tar sig till Sverige och ansöker om skydd (asyl) men som ännu inte har fått sin ansökan avgjord. Sverige har skrivit under FN:s flyktingkonvention. Det betyder bl.a. att Sverige ska pröva varje persons ansökan om asyl individuellt. Sverige ska ge uppehållstillstånd till den som är flykting enligt FN-konventionen men också till "alternativt skyddsbehövande" i enlighet med EU:s gemensamma regler samt till övriga skyddsbehövande i enlighet med den nationella utlänningslagen.

³ SOSFS 1993:11

⁴ Sara Anderberg, 2011. Examensarbete, Juridiska Institutionen, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet

Utlänningslagen säger att Migrationsverket ska ta särskild hänsyn till barnets bästa. Alla barn, som kan och vill, har rätt att tala och bli lyssnade på. Barns asylskäl ska prövas särskilt eftersom ett barn kan ha andra asylskäl än vad föräldrarna har. När barnets asylskäl ska prövas försöker handläggaren, så mycket som möjligt, att anpassa utredningen efter barnets ålder, hälsa och andra omständigheter. Barnet har rätt att ha en vuxen med sig vid utredningen. Det kan vara en förälder, ett offentligt biträde eller en god man, om barnet inte har någon förälder i Sverige.⁵

Vilka är de ensamkommande barnen och hur kom de till Sverige?

Ensamkommande barn har följt med i historiens flyktingströmmar. Till Sverige har det t.ex. före andra världskriget kommit barn från inbördeskrigets Spanien. Under det följande världskriget flydde barn undan nazisterna och från krigets Finland. Under krigsåren 1939–1945 flyttades cirka 70 000 finska barn till Sverige. Detta har ibland benämnts som ”världens största barnförflyttning”.⁶ I samband med Ungernrevolten flydde hundratals ungdomar undan kommunisterna till Sverige. På liknande sätt har flyktingströmmarna fortsatt in i vår tid.

Årligen kommer ett stort antal barn och ungdomar till Sverige för att söka asyl. Deras levnadsöden och bakgrund varierar men gemensamt för dem alla är att de befinner sig i en utsatt situation. Under perioden 1996 – 2008 kom barnen från 98 olika länder. De flesta ungdomar som kommit till Sverige är pojkar 13–17 år. 2012 var 16 % flickor. Tänkbara förklaringar till att det är övervägande pojkar bland de ensamma flyktingbarnen är att

- 1) pojkar löper större risk att drabbas av konfliktsituationer i hemlandet,
- 2) föräldrar i många kulturer värderar pojkar högre än flickor och
- 3) det är i regel mindre farligt för pojkar än för flickor att resa ensamma.⁷

Uppgifterna om hur barnen/ungdomarna tar sig hit är knapphändiga. Många av barnen har kommit hit med hjälp av människosmugglare. Några av de yngre barnen har anlänt i sällskap med en släkting eller annan vuxen som bor här eller som återvänt efter hitkomsten. En del barn/ungdomar kommer via ett transitland, där de vistats under kortare eller längre tid.⁸

Orsakerna kan i stort sett sammanfattas i rädsla, oro, skräck i hemlandet, till förhoppningar om trygghet och skydd i ett annat land. De kommer i stor utsträckning från kaotiska områden med krig, väpnade konflikter, etnisk förföljelse och terror. Några kommer på grund av övergrepp, tvång och hot i familjen eller för att de saknar någon som kan ta hand om dem. Det finns också barn som kommer för att få vård för en allvarlig sjukdom. Exempel

⁵ Migrationsverket.se

⁶ Lagnebro, 1994

⁷ Ayotte, 2000; Migrationsverket, 2008

⁸ Socialstyrelsen & Migrationsverket, 2002

finns på barn som förts hit för att utnyttjas sexuellt, som arbetskraft eller i brottslighet.⁹

Under 2012 var de vanligaste nationaliteterna, i storleksordning, afghaner, somalier, marockaner, algerier, syrier, eritreaner och statslösa. De flesta var 15 – 18 år. Under 2012 ökade gruppen i åldrarna därunder.¹⁰

Omfattning

80 % av kommunerna har avtal om mottagande

1988 började dåvarande Invandrarverket uppmärksamma att det bland asylsökande flyktingar också fanns barn som kommit till Sverige utan föräldrar eller någon annan vårdnadshavare. Först från 1996 finns säker statistik över antalet ensamkommande barn. Antalet ensamkommande har sedan dess stigit från 140 på ett år till över 1 500 år 2008.

Landets kommuner tog under 2012 emot cirka 3 600 ensamkommande barn. Prognosen för 2013 är ca 4 000. Av dessa beräknas cirka 3 200 ensamkommande barn och ungdomar att beviljas asyltillstånd. I mars 2013 hade cirka 230 av landets 290 kommuner en överenskommelse om ett reglerat mottagande.¹¹

Mottagandet av flyktingar i Vänersborg

Riksgenomsnittet för antalet mottagna flyktingar per 1 000 invånare i kommunerna 2005 – 2011 var 13,5. Vänersborg tog då emot 10 och placerade sig på 174:e plats som mottagarkommun.¹²

Mottagna barn under 18 år 2003 – 2012

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal	30	38	34	67	46	43	22	29	33	69

Mottagna flyktingar totalt 2003 – 2012

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal	62	60	62	98	81	96	42	50	39	105

Under de senaste åren har Vänersborg inte accepterat förfrågningar från Migrationsverket om familjer för bosättning i kommunen. Detta beror på att det flyttar personer till kommunen på andra sätt, sätt som står utanför kommunens kontroll.

Ett sätt kan man kalla för "egenbosättare". När en person, som under tiden då frågan om asyl ska avgöras, har bott inneboende hos någon släkting eller kamrat i Vänersborg, får uppehållstillstånd skriver sig denne på adressen i kommunen.

⁹ Socialstyrelsen & Migrationsverket, 2002

¹⁰ Linda Karlsson och Marcus Wihk, Länsstyrelsen 2013-01-29.

¹¹ Integration. Länsstyrelsens nyhetsbrev mars 2013

¹² Migrationsverket/Dagens Samhälle

Det andra sättet är att ha bott i annan kommun men ser Vänersborg som attraktivare och därför flyttar hit. Dessa kan kallas för "sekundärflyttade". Personen skriver sig på en c/o-adress och har därmed en adress i kommunen. Detta ger då kommunen ansvaret för introduktionen.

Det tredje sättet är att ha en anknytning till någon som redan bor i Vänersborg. Dessa kan benämnas som "anknytningsflyttade". Lagstiftning är tydlig i att detta bosättningsalternativ ger kommunen ansvar för att ledsaga personerna in i samhället.

Kommunen skulle ha bra möjlighet ta emot personer anvisade av Migrationsverket om inte detta komplicerats av egenbosättning och sekundärbosättning.

Prognos för flyktingmottagandet i Vänersborg

Det är svårt att prognostisera antalet "egenbosättare" och "sekundärbosättare".

I januari 2013 fanns 61 asylsökande boende i Vänersborg. Ett antagande är att ca 80 % av dessa kommer att beviljas uppehållstillstånd.

Ca 100 personer med anknytningsskäl beräknas bosätta sig i Vänersborg 2013. Förutom dessa 100, som kommer av anknytningsskäl, kommer även egenbosättare och sekundärflyttade som beräknas bli lika många som 2012; ca 100 personer. Prognosen för 2013 är därmed ca 200 mottagna flyktingar i Vänersborg.

Uppskattningsvis är ca 15 – 20 av dessa vuxna och resten är barn. Hittills i år har anknytningsfamiljerna varit barnrika. Under de första två månaderna 2013 har Vänersborg tagit emot en mor med nio barn och en mor med åtta barn. Dessa hade anknytning till män som bor i Vänersborg. En mor med tre barn har kommit vars anknytning var ett ensamkommande flyktingbarn.

Integration

Integrationsbegreppet

Begreppet "integration" är komplicerat och tolkningar av dess betydelse görs av den som använder begreppet. Användaren kan vilja betona aspekten sammanhållning, deltagande eller processen. **Assimilation**, däremot, är en process som innebär att något omvandlas till att ha större likhet med eller helt införlivas med något annat. Förenklat kan man säga att integration är då båda parter bidrar till något och assimilation är då en part underkastar sig den andra.

Regeringens mål med integrationspolitiken är: "lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund." Den officiella tolkningen är att integration är en process som kan ske på både samhälls- och individuell nivå. Denna process syftar till hur skilda delar kan förenas i en större helhet, vilket i praktiken ska innebära möjligheten att ingå i en större helhet utan att behöva göra våld på sin kulturella och etniska iden-

titet. En viss anpassning alltid måste ske i mötet mellan människor och att dessa processer ska vara ömsesidiga. Detta innebär att alla som lever i ett samhälle med etnisk och kulturell mångfald är delaktiga och medansvariga i processerna. Alltså är integration inte enbart en fråga om och för invandrade.¹³

Erfarenheter av integrationsarbete med ensamkommande barn

En norsk studie¹⁴ har visat att ensamkommande barn genomgår; osäkerhetsfasen, trygghetsfasen, utvecklingsfasen, etableringsfasen och framtidsfasen.

Utgångspunkter i det praktiska arbetet kan vara¹⁵:

1. Det har alltid funnits någon eller några vuxna anhöriga någonstans i världen som tagit ansvar för barnen.
2. Barnen får ett starkt stöd av personer i det formella systemet.
3. När de blir unga vuxna har de resurser och etablerar sig i Sverige.

Personal som arbetar vid ett hem för vård eller boende för ensamkommande barn uttrycker erfarenheter från sitt arbete¹⁶:

- Språket var den viktigaste faktorn.
- Trygghet och relation skulle komma först.
- Samtliga nämner skolan.
- Fritidsaktiviteter och nätverk är viktigt.
- Kulturella skillnader och normer måste diskuteras.

Hur barnen har etablerats i Sverige tio år efter ankomsten

När barnen kommer till Sverige uppvisar samtliga oro och hälften bedöms dessutom vara i behov av stöd eller behandlingsinsatser på grund av post-traumatiska stressreaktioner, nedstämdhet, oro, aggressivitet/utagerande. En doktorsavhandling framför att¹⁷:

1. De ensamkommande asylsökande barnen/ungdomarna som stannade i Sverige efter att ha fått permanent uppehållstillstånd har tio år efter ankomsten, med några få undantag, etablerat sig i en gynnsam situation som unga vuxna. Tre fjärdedelar är sysselsatta i arbete, studier och eget företagande. De unga kvinnorna arbetar ofta i vården eller studerar, medan de unga männen studerar eller är egna företagare i stor utsträckning. De flesta, drygt fyra av fem, har ansökt om och fått svenskt medborgarskap. Nära hälften har gift sig, och i första hand med någon från det egna ursprungslandet

¹³ Proposition 1997/98:16 ”Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik”.

¹⁴ Eide, 2000

¹⁵ Ensamkommande men inte ensamma, Tioårsuppföljning av ensamkommande asylsökande flyktingbarns livsvillkor och erfarenheter som unga vuxna i Sverige, Marie Hessle, 2009

¹⁶ Integrationsarbete med ensamkommande flyktingbarn, Lunds Universitet, 2012

¹⁷ Ensamkommande men inte ensamma, Tioårsuppföljning av ensamkommande asylsökande flyktingbarns livsvillkor och erfarenheter som unga vuxna i Sverige, Marie Hessle, 2009

2. Barnen/ungdomarna kom ensamma, men de var inte och förblev inte ensamma. En majoritet togs om hand av släktingar i Sverige, personer i ursprungsfamiljens transnationella nätverk. De övriga barnen sökte själva upp personer i sina transnationella nätverk som var en nödvändig anknytningsgrund i deras socialisation och etablering i Sverige.
3. Vägen till etablering i vuxenlivet i Sverige kännetecknas av specifika utmaningar i avgränsade tidsperioder i processen från hemlandet.¹⁸

¹⁸ 2009 är inte ett representativt år att hänvisa till då flyktingströmmarna ser annorlunda ut i dagsläget. Även antalet ensamkommande barn har ökar kraftigt under 2010 – 2012 vilket gör att dessa eventuella siffror inte representerar dagens målgrupp. Marcus Wihk, Länsstyrelsen 2013-02-04.

Ansvar

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelserna har i uppdrag att verka för att det finns beredskap och kapacitet att ta emot asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd. Det innebär att länsstyrelserna ska förhandla med landets kommuner om mottagande av ensamkommande barn samt om tillgången till platser. Länsstyrelsernas roll är att samordna statens insatser inom länen genom samverkan med andra myndigheter och organisationer. Länsstyrelserna arbetar för en effektiv och snabb etablering av alla nyanlända inklusive de ensamkommande barnen. För att uppnå målet krävs samverkan och samordning mellan statliga myndigheter, kommuner, näringsliv och ideella organisationer. Särskild hänsyn ska tas till barns bästa i beslut och andra åtgärder.

Länsstyrelserna ska:

- Förhandla med kommunerna om mottagande av ensamkommande barn och ungdomar
- Utveckla samverkan mellan kommuner och myndigheter
- Samordna arbetet med uppdraget rörande nyanländas etablering
- utöva tillsyn gentemot överförmyndare i kommunerna
- granska överförmyndarens arbete med godmanskap för ensamkommande barn.

Västra Götalandsregionens ansvar

Västra Götalandsregionen fullgör landstingets ansvar. Landstingets ansvar för ensamkommande barn är reglerat i lag. Asylsökande barn har rätt till hälso-, tand- och sjukvård på samma villkor som andra barn i det svenska samhället. Regionens ansvarar för att ge barnen den vård de behöver, såväl den psykiska som den fysiska. Regionen får ersättning av staten för att ge barnen den vård de behöver. Efter fyllda 18 år bedöms dessa barn, om de fortfarande är asylsökande, som vuxna. Regionen ska erbjuda vuxna asylsökande vård som inte kan anstå, mödravård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.

Socialstyrelsens ansvar

Socialstyrelsen är en statlig förvaltningsmyndighet som svarar under Socialdepartementet. Myndigheten har i uppdrag att verka för god hälsa och social välfärd samt omsorg och vård av hög kvalitet på lika villkor för hela befolkningen. Detta gör Socialstyrelsen bl.a. genom att följa upp, analysera och utvärdera utvecklingen i vård och omsorg. Socialstyrelsen tar också fram kunskap för att styra och vägleda verksamheter inom vården och omsorgen. Mottagandet av ensamkommande barn omfattas i de flesta avseenden av samma lagar och regler som de som gäller för andra barn i vård och omsorg, därför är Socialstyrelsens publikationer ofta tillämpliga även för mottagandet av ensamkommande barn.

En annan viktig uppgift för Socialstyrelsen är att granska att vård och omsorg drivs enligt lagar och regler, och att påtala brister i säkerheten för patienter, brukare och klienter. Den 1 januari 2010 övertog Socialstyrelsen ansvaret för den operativa tillsynen över socialtjänsten och viss tillståndsprövning från länsstyrelserna.

Detta innebär bl.a. att Socialstyrelsen prövar frågor om tillstånd för enskilt drivna hem för vård eller boende för ensamkommande barn och ungdomar samt utövar tillsyn över dem. Kommuner och landsting som vill bedriva verksamhet behöver inte tillstånd, men är skyldiga att anmäla verksamheten till Socialstyrelsen för registrering. Socialstyrelsen utövar tillsyn även över dessa hem för vård eller boende.

Migrationsverkets ansvar

Migrationsverkets ska:

- Ta emot och pröva ansökan om asyl. Närmsta ankomstkommun är Mölndal. Ankomstkommun innebär att Migrationsverket har enheter i kommunen som har särskild kompetens kring barn. Många ensamkommande barn ger sig till känna i de s.k. ankomstkommunerna. Det blir då kommunens ansvar att stå för boende och omsorg enligt socialtjänstlagens regler om vistelsekommun. Migrationsverket ansvarar alltså inte för boende för ensamkommande barn, vilket är en skillnad mot asylsökande vuxna som Migrationsverket hyr boenden för i olika kommuner.
- I förekommande fall göra åldersbedömningar
- Efterforska barnens vårdnadshavare
- Handlägga ärenden om ekonomiskt bistånd till barnen
- Arbeta med återvändande för de barn som inte beviljas uppehållstillstånd.
- Ställa prognoser och planera för behovet av mottagningsplatser för asylsökande ensamkommande barn och ungdomar
- Teckna överenskommelser med kommunerna om mottagande av ensamkommande barn som söker asyl och ensamkommande barn med beviljade uppehållstillstånd
- Anvisa kommun för boende
- Fatta beslut om statliga ersättningar till kommuner
- Lämna uppgifter om barnet till berört landsting för att barnet ska kallas till hälsoundersökning

Kommunens ansvar

Vistelsekommun efter anvisning

När Migrationsverket har anvisat en kommun för barnet anses barnet vistas i den kommunen i enlighet med socialtjänstlagens vistelsebegrepp. Kommunen arrangerar en hämtning av barnet till kommunen.

Som huvudregel gäller att Migrationsverket ska anvisa en kommun med överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn. Om det finns särskilda skäl kan man frånga huvudregeln och anvisa en

kommun som inte har en överenskommelse med Migrationsverket. Sådana särskilda skäl kan t.ex. vara att barnet har en anhörig i en sådan kommun.

Den anvisade vistelsekommunen ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som föreskrivs i socialtjänstlagen.

Kommunen ska till exempel:

- Utredda barnets behov och besluta om insatser och placering i lämpligt boende. Detta innebär också att utreda om en familj, t.ex. en anhörig, är lämplig och har förutsättningar att ta emot barnet.
- Utse en god man. Ansökan till överförmyndaren får göras av Migrationsverket och socialnämnden.
- Se till att barnet får tillgång till skolundervisning.

Efter att Migrationsverket beviljat ett asylsökande ensamkommande barn uppehållstillstånd ansvarar vistelsekommunen för fortsatta insatser under barnets uppväxt samt att barnet etableras i samhället.

Boendet

Socialnämnden ansvarar för att utreda barnets behov och besluta om lämpligt boende. Boendet kan vara ett hem för vård eller boende eller ett familjehem.¹⁹

När kommunen tar emot ett anvisat barn kan det placeras i ett upphandlat hem för vård eller boende eller ett sådant boende i egen regi. Alternativt kan barnet direkt placeras i familjehem. Under tiden i boendet förbereder kommunen utslussning till hem för vård eller boende, familjehem eller i det fall barnet blivit myndigt till eget boende.

Socialnämnden är skyldig att slutföra en utredning om nämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd även om barnet byter vistelsekommun. Det gäller dock inte om den nya vistelsekommunen samtycker till att ta över utredningen eller om ärendet annars flyttas över. Om berörda kommuner inte kan komma överens om överflyttning kan socialnämnden ansöka om detta hos Socialstyrelsen.

Skolverksamhet

Den kommun som barnet vistas i ansvarar för att barnet får utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg.

Asylsökande barn har rätt till utbildning men de har inte skolplikt. Rätten till utbildning i gymnasieskola eller gymnasiesärskola gäller endast om den påbörjas innan barnet fyllt 18 år. Rätten till utbildning gäller även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats. Det gäller fram till dess att barnet eller ungdomen lämnar landet.

¹⁹ Bestämmelserna i socialtjänstlagen och socialtjänstförordningen (2001:937) samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2003:20).

Skolplikt gäller för elever som har uppehållstillstånd. Med andra ord gäller inte skolplikten asylsökande elever, därför behöver skolan inte anmäla en asylsökande elevs frånvaro, men kommunen har en skyldighet att erbjuda skolgång även till asylsökande barn.

Att kartlägga och bedöma ensamkommande elevers tidigare kunskaper är en förutsättning för deras rättsäkerhet och kontinuitet i utbildningen. Ensamkommande barn ska som alla andra få den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan ansvarar för att alla elever får en individuellt anpassad undervisning och att deras utveckling planeras och följs noga genom hela skoltiden. Individualisering är inte liktydigt med individuellt eller enskilt arbete. Utveckling och lärande sker till stor del i samspel och kommunikation med andra.

Personalen har skyldighet att anmäla till rektorn om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de lägsta kunskapskraven. I vissa fall kan en utredning göras relativt enkelt och snabbt av den som har mest kontakt med eleven. Om en utredning visar att eleven behöver särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Studiehandledning på modersmål och anpassad studiegång är exempel på åtgärder som skolan kan vidta.

Om ensamkommande ungdomar inte är behöriga till gymnasieskolans nationella program kan de gå kvar i grundskolan under två år för att på så sätt slutföra utbildningen. Ungdomar som är obehöriga till gymnasieskolans nationella program kan även gå något av gymnasieskolans introduktionsprogram. Introduktionsprogrammen ska ge en individuellt anpassad utbildning som tillgodoser elevernas olika utbildningsbehov och erbjuder tydliga utbildningsvägar. Introduktionsprogrammen ska leda att eleverna blir behöriga till ett nationellt program eller underlätta för etablering på arbetsmarknaden.

Utbildning i Svenska för invandrare är avsedd för vuxna och ämnet ger ingen gymnasiebehörighet. Ungdomar som läser introduktionsprogrammen ska följa antingen kursplanerna i Svenska eller i Svenska som andraspråk.

Den studie- och yrkesvägledning som erbjuds alla elever är för ensamkommande barn och unga i många fall avgörande för att de ska förstå hur de val man gör nu påverkar framtiden.

Efterforskning av familjemedlemmar

Under tiden ett ensamkommande barn är asylsökande har Migrationsverket en skyldighet att så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barnet.

Om barnet beviljas uppehållstillstånd anses socialnämnden ha en skyldighet att efterforska var barnets familjemedlemmar finns. Detta följer av den bestämmelse i socialtjänstlagen som stadgar att vården bör utformas så att den främjar barnets samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.

Enskilda och myndigheter kan vända sig till Internationella rödakorskommittén²⁰ för hjälp med efterforskning.

God man

Varje ensamkommande asylsökande barn har rätt att få en god man som kan företräda det i Sverige. Det är överförmyndaren i den kommun barnet vistas i som är den myndighet som förordnar en god man. Ansökan om god man får göras av Migrationsverket och socialnämnden. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan. Utgångspunkten bör vara att inget barn ska behöva stå utan ställföreträdare under sin tid i Sverige.

Förordnande av god man ska göras så snart som möjligt. Den gode mannen träder in i både vårdnadshavarens och förmyndarens ställe och ska därmed ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter. Det ligger däremot inte i gode mannens uppgift att sköta den dagliga omvårdnaden och tillsynen av barnet. Inte heller har gode mannen någon försörjningsplikt gentemot barnet. Då det gäller att företräda barnet vid den rättsliga prövningen av asylfrågan är det en uppgift för det offentliga biträdet, inte för den gode mannen.

Den gode mannen har både rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga. Det betyder t.ex. att det är den gode mannen som har det avgörande inflytandet över frågan om barnets boende, bestämmer hur barnets tillgångar ska användas, vilken skola barnet ska gå i osv.

Godmanskapet upphör med automatik då barnet fyller 18 år och blir myndigt.

Särskilt förordnad vårdnadshavare

Om barnet beviljats uppehållstillstånd i Sverige ska socialnämnden i den kommun där barnet vistas väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare hos tingsrätten. Om barnet inom kort efter beviljat tillstånd blir myndigt kan den gode mannen kvarstå till myndighetsdagen.

Överförmyndaren är skyldig att göra socialnämnden uppmärksam på att det finns förutsättningar för att utse särskilt förordnad vårdnadshavare. Socialnämnden ska emellertid även utan föregående anmälan av överförmyndaren, om nämnden fått information på andra vägar, väcka sådan talan eller anmäla

²⁰ www.familylinks.icrc.org

behovet hos rätten. Den gode mannen kan t.ex. ha tagit kontakt med nämnden och informerat om att barnet beviljats uppehållstillstånd.

Då barnet beviljats uppehållstillstånd kommer den särskilt förordnade vårdnadshavarens arbete mera att inriktas på den dagliga omsorgen och den långsiktiga planeringen för barnets framtid än de frågor som kan uppkomma i anslutning till barnets ankomst till Sverige och dess inledande vistelse här.

Civilsamhällets medverkan

Många ensamkommande barns nätverk består uteslutande av professionella människor. Kommunen bör mobilisera enskilda krafter, företag och organisationer som vill samverka för att stödja barnen.

Innebörden av överenskommelse med Migrationsverket

Migrationsverket har i uppdrag att, efter länsstyrelsens förhandlande med kommunerna, teckna överenskommelser med kommunerna om mottagande av ensamkommande barn. Det gäller mottagande såväl under asylprövningen inklusive tiden för verkställighet för de som fått avslag i sitt asylärende som tiden efter för de barn som beviljas uppehållstillstånd.

En överenskommelse innebär att kommunen åtar sig att ordna ett organiserat mottagande och boende för barnen.

För att skapa kontinuitet och trygghet för de barn som beviljas uppehållstillstånd är det angeläget att de får bo kvar i den anvisade kommunen. Detta talar mot att anordna mottagande i samverkan med andra kommuner då det leder till att barnet kan behöva flytta.

Överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn - Omsättningsbara asylplatser

Kommunen tecknar en överenskommelse om att hålla ett visst antal platser tillgängliga för asylsökande ensamkommande barn. Dessa platser är inte samma sak som fysiska platser i t.ex. ett hem för vård eller boende. Var barnet placeras beslutas av socialnämnden i kommunen och styrs inte av överenskommelse.

En överenskommelse om platser innebär i praktiken en genomströmning av barn där fler barn kan anvisas till kommunens asylplatser vartefter tidigare anvisat barn erhållit uppehållstillstånd eller lämnat platsen vid ett avslag. Detta innebär att en kommun kan komma att få fler barn i sitt omhändertagande än man har antal platser i överenskommelsen eftersom även barn som erhållit uppehållstillstånd fortsatt är kommunens ansvar. En asylplats förväntas omsättas tre gånger per år.²¹ Kommunen avtalar på så sätt om ett förväntat ”produktionskrav” om tre barn per plats och år.

²¹ Omsättningstakten beräknas utifrån Migrationsverkets handläggningstid, bifallsfrekvens samt andelen ”Dublinärenden”. Dublinförordningen reglerar vilket land som ska ansvara

Med en sådan överenskommelse kommer mottagandet att se annorlunda ut det första året. För att fylla alla tio boendeplatser vid start kommer kommunen anvisas tio asylsökande barn. Det är först när det sjunde barnet får uppehållstillstånd som kommunen förväntas anmäla att det finns en ledig asylplats. Detta eftersom minst fyra av platserna ska vara för asylsökande. Troligtvis kommer detta att innebära att mottagandet blir något större under det första året.

En plats i överenskommelsen är inte samma sak som en fysisk plats i t.ex. ett boende. T.ex. då ett barn beviljats uppehållstillstånd skrivs det ut från Migrationsverket efter 30 dagar. Kommunen ska efter detta anmäla platsen som tillgänglig för att ett nytt barn ska kunna anvisas till kommunplatsen.

Barn som får avslag på sin asylansökan belägger platsen tills det att det anvisas. Platsen ska därefter anmälas som tillgänglig.

Barn som ska överföras till ett annat land enligt Dublinkonventionen belägger platsen tills det att barnets ärende överförs till mottagarlandet. Platsen ska därefter anmälas som tillgänglig.

Avtalsvillkor

Det är önskvärt att en kommun som tecknar överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn även tecknar en överenskommelse om flyktingmottagande. En kommun kan, oavsett om den tecknat en överenskommelse om flyktingmottagande eller inte, teckna en särskild överenskommelse om att tillhandahålla ett visst antal boendeplatser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd. För att ha en överenskommelse om boendeplatser för barn med uppehållstillstånd måste kommunen också ha en överenskommelse om ensamkommande asylsökande barn.

Avtal om mottagande av asylsökande ensamkommande barn träffas tills vidare.

Om kommunen inte omsätter platserna enligt överenskommelsen kan kommunen påkalla förhandling. Likaså kan kommunen träffa avtal om uppsägningstid.

Det finns möjlighet att träffa avtal om vissa åldersgrupper och att bara motta pojkar.

Däremot kan kommunen inte träffa avtal angående antal barn, särskild nationalitet eller särskilda behov hos barnen.

för att asylärendet prövas. För ensamkommande barn ska prövningen göras i det land där barnet lämnat in ansökan, om det inte finns en familjemedlem i något annat av de länder som omfattas av Dublinförordningen. Den som är gift, men under arton, år behandlas som vuxen enligt Dublinförordningen.

Ersättningar

Kommuner får statlig ersättning för mottagande av ensamkommande barn såväl under tiden de är asylsökande som tiden efteråt för de som beviljats uppehållstillstånd.²² Ersättningarna administreras av Migrationsverket.

Ersättningar för ensamkommande asylsökande barn

Ersättning till kommuner med överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn

Denna ersättning ska underlätta mottagandet samt öka kvaliteten på mottagandet. Ersättningen är årlig om 500 000 kronor för ett kalenderår.

Ersättning till kommuner som dessutom har en överenskommelse om att tillhandahålla boendeplatser som avses i 2 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Dessa ersättningar ska täcka kostnaderna för att tillhandahålla boendeplatserna dvs. personal, kost, logi samt omvårdnad etc. Ersättningen är 1 600 kronor per dygn för varje överenskommen plats. Därutöver 300 kronor per dygn för varje belagd plats. Ersättningarna kan också avse de som har fyllt 18 men inte 21 år, under förutsättning att vården påbörjats före 18 års ålder.

Ersättning till samtliga kommuner oavsett om överenskommelse har tecknats eller inte

Ersättning för faktiska kostnader för boende och omvårdnad i tillfälligt boende i kommun där Migrationsverket har anvisad kommuns boende (utöver avtalade platser), t.ex. för boende i familjehem, grupphem/institution eller vid behov behandlingshem. Dessa ersättningar avser även de som har fyllt 18 år men inte 21 år, under förutsättning att vården påbörjats före 18 års ålder.

Ersättning ges för transport av ensamkommande barn till den anvisade kommunen.

Ersättning för anvisad kommuns utredning av ensamkommande barn betalas ut med 39 000 kronor per barn vid placering i familjehem, 31 000 kronor per barn vid placering i hem för vård eller boende.

Ersättning ges för faktiska kostnader för god man.

En kommun kan även ansöka om ersättning för betydande extraordinära kostnader som kommunen haft för ensamkommande barn.

²² Landstingen får statlig ersättning för hälso- och sjukvård samt tandvård för asylsökande. Landstingen kan även få statlig ersättning för viss hälso- och sjukvård för personer med uppehållstillstånd.

Ersättning till kommuner för samtliga asylsökande barn

Ersättning för skolverksamhet, avser samtliga asylsökande barn i Sverige. Schablonersättning 2013 för barnets skolgång:

- 38 600 kronor per år för ett barn i förskola enligt 8 kap. 4 § skollagen
- 31 500 kronor per elev och år i förskoleklass
- 61 800 kronor per elev och år i grundskola etc.
- 70 100 kronor per elev och år i gymnasieskola etc.

Ersättning ges för extra kostnader för elever med särskilda behov och för andra extraordinära kostnader för skolverksamhet.

Under maj månad utgår en årlig ersättning för stödinsatser av förebyggande karaktär enligt Socialtjänstlagen till samtliga kommuner i vilka det den 30 april finns asylsökande under 18 år registrerade hos Migrationsverket.

Det totala ersättningsbeloppet är 50 miljoner kronor och fördelas enligt följande; 5 miljoner kronor delas mellan berörda kommuner och 45 miljoner kronor delas med antalet registrerade barn, vilka sedan genererar ett sammanlagt belopp till berörda kommuner.

Ersättningar för ensamkommande barn med beviljade uppehållstillstånd

Ersättning till kommuner för mottagande av ensamkommande barn med uppehållstillstånd

Enligt 2 § förordningen om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. ska Länsstyrelsen träffa överenskommelser med kommuner om mottagande av skyddsbehövande och andra utlänningar som anges i 5 §. Sådana överenskommelser inkluderar även ensamkommande barn som får uppehållstillstånd. Alla kommuner som har en sådan överenskommelse har rätt till en årlig grundersättning som för 2013 uppgår till 445 000 kronor.

Strategi

Denna strategi beskriver översiktligt i stora drag hur ett mottagande kan genomföras. Efter ett, eventuellt, avtal mellan kommunen och länsstyrelsen ska strategin preciseras i aktivitetsplaner (definierad planering om vilka aktiviteter som ska göras, ansvariga, utförare, starttider och sluttider med mera).

Strategin för Vänersborg som anvisningskommun bygger på ett scenario där Kommunfullmäktige beslutar om att teckna avtal med Migrationsverket om att bli anvisningskommun med tio platser varav fyra platser för ensamkommande asylsökande barn och sex platser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Kommunstyrelsens uppgift

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och ska ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen ger varken egna uppdrag till nämnderna eller beslutar om mål eller verksamheter för nämnderna.

Socialnämndens strategi

Tillvägagångssätt vid anvisning från Migrationsverket

Då ett barn/ungdom blir anvisad till Vänersborgs kommun från ankomst-kommunen måste en barnavårdsutredning göras som ser över barnet/ungdomens behov och göra en bedömning om vilken form av boende som bedöms som bäst för just det aktuella barnet/ungdomen. Med barnavårdsutredning menar socialstyrelsen en BBIC-utredning (Barns Behov i Centrum). Dessa utredningar genomförs idag på IFO vid sektionen för familjestöd.

Skall utredningarna göras vid sektionen för familjestöds på IFO görs bedömningen att man är i behov av att anställa ytterligare en socialsekreterare. (eller skall tjänsten ligga på Råd och stöd??)

Denna socialsekreterare blir sedan den som följer barnet under placeringen på boendet. Gör uppföljningar av placeringen, ordnar med särskilt förordnad vårdnadshavare bland annat.

En del av de ensamkommande flyktingbarnen kan ha släktingar som de vill bo hos. Dessa kallas för EBO (eget boende). De barnen/ungdomen skall utredas på samma sätt som de andra barnen som kommer via Migrationsverket.

De boendeformer som främst bör bli aktuella är asylboende och/eller boende i familjehem under asyltiden. När permanent uppehållstillstånd har erhål-

lits kan det blir aktuellt med fortsatt boende på asylboendet, egen lägenhet eller familjehem.

Boende på ett hem för vård och boende (HVB), det vill säga en vistelse på en institution, bör bara användas i undantagsfall när barnet/ungdomens vårdbehov är så stort så att det inte finns någon annan lösning.

Med asylboende menas att barnen/ungdomen anvisas till ett gruppboende vid ankomsten till kommunen, såvida det inte är lämpligare att med en gång placera den unge i ett familjehem. Asylboende kan jämföras med ungdomsboende med vuxenstöd. Vuxenstödet bör finnas tillgängligt dygnet runt. Asylboende bör vidare komma i fråga för ungdomar i övre tonåren medan de yngre barnen, omkring 13 år och yngre, bör komma till familjehem också under asyltiden. Asylboendet kan ha ungdomar som är där i väntan på uppehållstillstånd men även ungdomar som har erhållit uppehållstillstånd.

Boendet för ensamkommande flyktingbarn inom socialförvaltningen bör organisatoriskt tillhöra Individ- och familjeomsorgens sektion för Råd och stöd.

De barn/ungdomar som får permanent uppehållstillstånd kommer Vänersborgs kommun att ansvara för tills de är 18 år eller 21 om de går på gymnasium. Om personerna väljer att vara fortsatt boende i Vänersborgs även efter gymnasiet och de inte är självförsörjande kommer de att få vända sig till IFO för att söka försörjningsstöd.

Det är viktigt att det bildas ett samverkansteam kring varje ensamkommande barn/ungdom. Socialsekreteraren bör rimligen ha funktionen som den sammanhållande länken och se till att samverkan fungerar. Skola, boendepersonal, hälso- och sjukvården är viktiga samverkanspartners kring den unge.

Det kan också ses som värdefullt att bilda nätverk med närliggande kommuner som också tar emot ensamkommande flyktingbarn för att ta lärdom och ge varandra stöd i uppbyggandet av ett bra mottagande för ensamkommande flyktingbarn.

Så här anordnas boendeplatser initialt

Kommunen bör enligt vad som framgår av ovanstående tillhandahålla tio platser för asylsökande barn. Alternativet placering i familjehem är knappast aktuellt beroende på svårigheter att rekrytera lämpliga familjehem till så många barn (upp till 25 personer) på årsbasis och att det gäller korta tider före utslussning. Flertalet kommuner har också valt att ta emot barnen i kollektivt boende i form av Hem för vård eller boende (HVB).

Inriktningen i planeringsarbetet har därför inriktats på att finna lämpliga lokaler för detta ändamål. Efterfrågad standard är eget rum jämte gemensamhetslokaler i form av kök, vardags/aktivitetsrum, eventuellt ytterligare fritidslokaler och personalutrymmen. Önskvärt, men inte nödvändigt, är

egen toalett. Den totala ytan för ett sådant boende uppskattas till ca 400 m² mycket beroende på rummens storlek.

I första hand har outnyttjade egna lokaler undersökts. Disponibla egna lokaler är följande:

Lindgårdens äldreboende på Sundsgatan

Lindgården nyttjas idag delvis som evakueringsboende för 30 äldre personer under ombyggnad av Björkens äldreboende på Niklasberg. Utflyttning sker under april månad 2013 och lokalerna är därför lediga omgående. Socialförvaltningen hyr för närvarande våningsplan 2. Hyran uppgår 1 709 324 kr. Lämplig yta för ett hem för vård eller boende kan vara hela eller delar av ett våningsplan. Viss uppfräschning kan behövas. Även på våningsplan 1 och 4 finns lediga lokaler, dock att plan 4 behöver större ombyggnadsarbeten för att vara lämpligt.

Ett av kommunens kök är inrymt i bottenplan med tillagning veckans alla dagar. Det är en fördel. Samtliga rum har egen toalett men inte dusch.

En nackdel med hem för vård eller boende i Lindgården är osäkerhet om det långsiktiga nyttjandet av lokalerna. Det finns förslag om att bygga om Lindgården till kontor till kommunens administration. Ett boende bör inte inkräkta på dessa möjligheter. För närvarande råder osäkerhet om finansiering av ombyggnaden, vilket påverkar varaktigheten av ett hem för vård eller boende i Lindgården.

Klippans korttidshem på Regementsgatan 17 - 19

Klippans korttidshem används idag för korttidsvård inklusive övernattnings för barn och ungdomar med funktionshinder. Enligt förslag i Mål- och resursplanen 2014 – 2016 ska verksamheten avvecklas, vilket rent praktiskt kan ske efter årsskiftet 2013 – 2014. Beslut om avveckling är ännu inte fattat. Nuvarande hyra uppgår till 303 000 kr. Kontrakt löper t.o.m. 2015-12-31 med nio månaders uppsägningstid.

Lokalerna mäter sammanlagt 305 m², uppdelade på nio sovrum om 7 – 10 m² och kök med allrum. Tre toaletter med dusch finns varav en personaltoalett. Lokalerna är i behov av allmän uppfräschning. Lokalerna ägs av KB Niklasberg 2 & 4, c/o Ekofastigheter. Om smärre ombyggnad behövs kan det förutsättas, att fastighetsägaren kräver att ombyggnadsinvesteringar avskrivs under hyrestiden eller med återkravsklausul, om lokalerna lämnas efter kontraktstiden.

Från socialförvaltningens synpunkt är ett alternativt nyttjande av övertaliga lokaler för annat ändamål en fördel. Detsamma gäller nyttjandetiden, som sannolikt inte behöver inskränkas på grund av andra intressenter.

Skollokaler på Gyllenheimsgatan 18

I samma byggnad som gymnasieskolans elevhemsboende finns skollokaler nyttjade av individuella programmet. Dessa lokaler är lediga.

AB Vänersborgsbostäder har inga lediga lokaler lämpade för hem för vård eller boende. Lägenheter enligt trapphusmodell finns inte lediga.

Så här anordnas boendet övergångsvis vid uppehållstillstånd

Efter boende i kollektiva former förutsätts ungdomarna flytta till övergångslägenheter, "vanliga lägenheter" om 2 – 3 rum och kök med två till tre inneboende. Dessa lägenheter hyrs av socialförvaltningen från AB Vänersborgsbostäder eller annan hyresvärd.

AB Vänersborgsbostäder har för närvarande få lediga lägenheter att tillgå. Möjligheten att hyra ligger minst ett halvår fram i tiden. Antalet efterfrågade lägenheter ökar över tid och kan kanske uppgå till 20 stycken efter några år. Socialtjänstens och andra myndigheter kommer under denna tid att tillhandahålla boendestöd och stöd i andra former.

Så här anordnas permanent boende i kommunen

Efter boende i övergångslägenheter kommer ungdomarna att söka boende på egen hand i ordinarie bostadsbestånd. Om det sker i Vänersborg eller på annan ort går inte att avgöra. I detta skede förutsätts ungdomarna ha egen inkomst genom arbete, studiebidrag/lån eller på annat sätt.

Samordningsgrupp för mottagande

Det kommer att bli nödvändigt att ha en samordningsgrupp för mottagandet av ensamkommande barn. Till uppgifterna blir att skapa bästa förutsättningar för integration, precisera strategierna till handlingsplaner och aktiviteter, budgetera och fördela medel, bevaka ersättningsmöjligheter, ordna mottagande så ändamålsenligt som möjligt samt följa upp verksamheten. Socialförvaltningen, som kommer att ha störst verksamhet, blir den naturliga sammankallande partnern.

Ekonomisk beräkning

Inkomster per helår

Schablonersättning för tecknat avtal	500 000
10 platser á 1 600 kr/dygn	5 840 000
+ 300 kr/belagd plats x 7	766 500
Ersättning för utredning 31 000 kr/barn	310 000
Schablonersättning för barn som fått PUT. 80 000 kr/2år/barn	?
Summa	7 416 500

Utgifter per helår

Personal boendet, 1 verksamhetsledare + 6 pers	3 500 000
Hyra boendet	900 000
Bilar, datorer, etc.	200 000
Mat	200 000
Omkostnader för pojkarna, kläder, fritid	150 000
Investering, möbler, tv, husgeråd etc.	300 000
Socialsekreterare 75 % tjänst	350 000
Överförmyndaren för administration 7 930:-/barn	150 000
Summa	5 750 000

Pojkarna erhåller barnbidrag eller studiebidrag med 1 050 kr/mån. De som har studiebidrag kan även söka extra tillägg och har då 1 900 kr/mån i egna pengar.

Barn- och ungdomsnämndens strategi

Tillvägagångssätt för att se till att barnet får tillgång till skolundervisning

Elevernas skolgång tillgodoses enligt ordinarie rutiner. Skolplacering avgörs utifrån boendet /upptagningsområdet. Eleverna skrivs in på anvisad skola. Ansvarig rektor kontaktar ansvariga för förberedelseklasserna i kommunen. Grupperna finns på Tärnan f-6 respektive Torpaskolan för åk 7-9 och eleverna bereds plats i förberedelsegrupperna enligt gällande rutiner. Förberedelseklassen tar emot elever med utländsk bakgrund som behöver lära sig mer svenska innan de börjar i ordinarie skola/klass. Förberedelsegrupperna tar emot elever från hela Vänersborgs kommun.

Skolans riktlinjer säger att eleven bör vara högst tre till fyra terminer i förberedelseklassen. För elever i årskurs 1 – 3 räcker det oftast med två terminer, speciellt om eleven gått i skola tidigare och kan läsa på sitt modersmål. En elev i årskurs 4 – 9 stannar i förberedelseklassen ca tre till fyra terminer, om eleven har haft bra tidigare skolgång. Förberedelseklassens lärare och specialpedagoger kartlägger i samråd med modersmålslärare elevens språk- och kunskapsnivåer. Eleverna erbjuds modersmålsundervisning och studiehandledning .

Hur förvaltningen ska involvera föreningslivet i mottagandet

På Ungdomshuset jobbar personal med fritidsledarutbildning och en högskoleutbildad integrationsmentor. Fritidsledarna har stor erfarenhet av att möta ungdomar från olika kulturer och har redan idag upparbetade kontakter med föreningslivet i Vänersborg. Ungdomshuset och dess fritidsledare är den naturliga utgångspunkten för ensamkommande flyktingbarns introduktion till föreningslivet.

Huvudansvaret vilar på integrationsmentorn som upprättar en introduktionsplan i varje enskilt fall.

Kunskapsförbundet Västs strategi

Aktiviteter för att se till att den unge får tillgång till gymnasieundervisning

1. Blankett för intresseanmälan till Introduktionsprogram, Språkin introduktion finns tillgänglig för studie- och yrkesvägledning på grundskolor i Trollhättan - Vänersborg samt samordnare Integrationsenheten
2. Intresseanmälan angående studier inom Språkin introduktion kommer till rektor (arbetslagsledare eller studie- och yrkesvägledning). Intresseanmälan kopieras och lämnas till studie- och yrkesvägledaren, arbetslagsledare, skolsköterska och kurator. Beslut om mottagande sker (rektor och arbetslagsledare). Möjlig klassplacering diskuteras

3. Skolan kontakter vårdnadshavare eller god man och bokar in eleven för inskrivningssamtal.
4. Inskrivningssamtal genomförs med elev och vårdnadshavare eller god man för omyndig elev. Vid samtalet görs en kort kartläggning av elevens tidigare skolbakgrund (elevens tidigare skola och eventuella betyg och omdömen), familjesituation samt enklare hälsokartläggning. Dokumenteras av studie- och yrkesvägledaren på bifogad blankett.
5. Elev/familj informeras om skolstart. Antagning av nya elever sker vanligtvis den 15:e varje månad.
6. studie- och yrkesvägledaren fyller i blankett "Intagning vid senare tidpunkt" och lämnar till expeditionen för införande i Procapita mm.
7. Mentor informeras om den nya eleven.
8. Eleven startar. Annan elev (med samma språk) utses som "stöd" till den nya eleven.
9. Skolsköterskan inhämtar aktuell information angående eleven från hälso- och sjukvården.
10. Kurator ger stöd till eleven och familjen angående ansökan om extra tillägg hos Centrala Studiestödsnämnden.
11. Övriga rutiner som för nya elever. Kontrakt för dator mm.

Mycket av ovanstående kommer att kräva tolkhjälp.

Deltagande i samordningsgrupp

Avstämning av ovanstående vid två till tre möten per termin för att följa upp och utvärdera de rutiner som finns.

Tillvägagångssätt för övriga administrativa och ekonomiska uppgifter

Säkerställa rutiner för hantering av berörda elever samt ta del av och ansöka om de medel som är kopplade till individen.

Ekonomisk kalkyl på kort och lång sikt

Kostnader:

- Del av personalkostnader inom alla kategorier och på alla nivåer.
- Ökad pedagogtätthet utifrån stora behov.
- Extra tolkkostnader.
- Studiestöd på modersmål samt modersmålsundervisning.
- Elevhälsokostnader då individernas behov är betydligt större än för normaleleven

Totalt ca 70 000 kronor per barn och år utöver den elevpeng kunskapsförbundet fördelar.

Intäkter:

- Barn med uppehållstillstånd – få del av schablonersättning från Migrationsverket. Del av, ca 24 000 kronor, den tvååriga utbetalningen på ca 83 000 kronor per barn. Det vill säga ca 12 000 kronor per elev och år.
- Barn – asylsökande - ansökan sker från Kunskapsförbundet Väst om 70 000 kronor per barn och år för den tid barnet befinner sig om

asyl. Därutöver kan ansökan ske om stöd för extraordinära kostnader i skolverksamheten.

Netto:

Ovanstående blir kostnadsdrivande för verksamheten i Kunskapsförbundet. Väst om inte förutsättningar ges från ägarkommunerna.

Uppskattning av Kunskapsförbundets årliga netto, då Migrationsverkets ersättning har upphört, kan inte göras.

Kunskapsförbundet menar att ekonomin är svår att analysera.

Överförmyndarnämndens strategi

Tillvägagångssätt för att förordna God man

För att en person ska kunna bli aktuell som god man för ensamkommande barn behövs specialkunskaper kring vad, till exempel, asylprocessen innebär. Saknas de kunskaperna krävs det att den gode mannen är vetgirig och har tid och möjlighet att läsa in sig på området samt att man stort engagemang för dessa barn. Det är även av stor vikt att den gode mannen har god kunskap om det svenska samhället. Denne måste även kunna hantera att barnet kan få avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd och ha förmåga att förbereda barnet på möjligheten att det inte får stanna i Sverige. För dessa uppdrag finns behov av att den gode mannen har möjlighet att vara flexibel då det krävs att man med kort varsel kan infinna sig för möten på exempelvis Migrationsverket, skolan, vården eller socialtjänsten.

Uppdraget som god man för ensamkommande barn består i att vara i vårdnadshavares och förmyndares ställe, men man har inte någon försörjningsplikt och har inte den faktiska vården av barnet.

Det är ofta svårt för de gode männen att dra gränser över vad som ingår i uppdraget mot övriga involverade i dessa ärenden, inte minst gent emot barnet. Detta får till konsekvens att många gode män gör mer än de enligt gällande lagstiftning är berättigade att få arvode för.

Överförmyndarnämnden kontrollerar de gode männen mot register hos Rikspolisstyrelsen, Kronofogdemyndigheten och socialtjänsten i den kommun den gode mannen är bosatt.

Tillvägagångssätt för rekrytering och utbildning av gode män

Idag sker rekrytering av gode män för ensamkommande barn genom att personer inkommer med intresseanmälningar till överförmyndarnämnden efter att de på olika sätt fått vetskap om att nämnden har behov av att rekrytera nya gode män. Överförmyndarnämnden tillfrågar därefter personer som anses lämpliga för uppdraget. Nämnden samarbetar vid behov med överförmyndarverksamheterna i angränsande kommuner för att försöka finna gode män.

Då ansökan eller anmälan om behov av god man för ensamkommande barn inkommer ska överförmyndarnämnden förordna en god man ”så snart det är möjligt”, helst inom två till tre dagar. De personer som är villiga att åta sig uppdrag behöver, av flera skäl, ha flexibilitet och stabilitet i sin livssituation.

Behovet av gode män kommer att öka om Vänersborgs kommun blir mottagningskommun för ensamkommande barn. I ett sådant läge måste överförmyndarnämnden på olika sätt nå ut till allmänheten för att rekrytera ytterligare personer som är lämpliga för uppdrag. Exempel på metoder för att åstadkomma detta kan vara att annonsera i lokalpressen samt att försöka nå ut i olika verksamheter där personer finns eller arbetar som är vana vid att hantera ungdomar.

Om man räknar med att kommunen träffar avtal om att ställa fyra platser till förfogande kommer det under ett år att generera att kommunen tar emot ca 12 ensamkommande barn. I detta läge är det troligt att det, utöver den rekrytering som görs idag, kommer att finnas ett behov av att rekrytera ca åtta till nio nya gode män per år. Troligen kommer även gruppen ensamkommande barn som blir placerade i kommunen på grund av anknytning att öka. I nuläget har inflyttning av anknytningsskäl inneburit en rekrytering av gode män till ca fyra till åtta barn per år.

Då det för barnet bästa alltid är viktigt att försöka arbeta efter en kontinuitet är det vanligt att den person som har haft uppdrag som god man även blir förordnad som särskild förordnad vårdnadshavare om barnet får uppehållstillstånd. Detta gör att de personer som nämnden förordnar som gode män inte kontinuerligt kommer att vara tillgängliga då de troligen kommer att ha andra uppdrag under varierande tid.

Överförmyndarnämnden kommer därför ständigt att behöva rekrytera, informera och utbilda nya gode män för uppdragen. Det är av vikt att de gode männen inte har allt för många uppdrag samtidigt utan att de har utrymme att kunna bistå barnen på det sätt som uppdragen kräver.

Utbildningsinsatser för de gode män som nyrekryteras måste påbörjas i god tid innan mottagandet i kommunen är ett faktum. Några av våra grannkommuners överförmyndarverksamheter har anordnat kurser för gode män för ensamkommande barn i samarbete med Västra Götalands god man förening. Materialet till kursen har tagits fram i samarbete med Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare, Röda Korset och Arvsfonden. Sätten att genomföra utbildning för gode män är under utveckling och en testutbildning i form av E-utbildning planeras. Länsstyrelserna, Migrationsverket, EU, Sveriges Kommuner och Landsting samt Socialstyrelsen håller vissa vidareutbildningar för gode män.

Dessutom krävs att handläggarna på Överförmyndarnämnden innehar kunskaper så att man kan arrangera fortlöpande informationstillfällen och ge en korrekt vägledning i de frågor som de gode männen har i sina uppdrag. Detta genererar en ökad arbetsbelastning för handläggarna.

För att kunna få och behålla lämpliga gode män är det viktigt med tydliga arvodesregler. Många kommuner går ifrån att betala ut timarvode till gode män för ensamkommande barn till att istället betala ut ett fast arvode per månad med möjlighet till förhöjning vid speciella situationer eller vid extra komplicerade uppdrag. Detta ger tydlighet i uppdragets omfattning och förklarar fastställandet av arvode. I de kommuner som använder denna modell ligger arvodesnivåerna ofta i ett ”normalt ärende” på mellan 2 000 – 3 000 kr per månad.

Ofta begär gode män entledigade när barnen får permanent uppehållstillstånd eftersom ersättningsnivåerna då sjunker. Detta ger handläggarna merarbete och är ofta även olyckligt för barnet som vanligen har behov av kontinuitet i sina relationer.

Deltagande i samordningsgrupp

För att på ett så gynnsamt och effektivt sätt som möjligt hantera dessa ärenden för alla inblandade parter är det viktigt att någon form av gränsöverskridande samordning sker regelbundet.

Ekonomisk kalkyl

Den ekonomiska kalkylen består av flera delar, dels den kostnad som uppstår på grund av ökad arbetsbelastning för handläggarna samt utbildning för politiker och handläggare på överförmyndarnämnden och dels de kostnader det ökade antalet gode män genererar i form av utbildning, arvoden mm.

Beräkningen av kostnader för handläggning av ärenden gällande gode män för ensamkommande barn beräknas till motsvarande ca 0,25 % tjänst.

Kostnaden för extern utbildning av handläggare och politiker i nämnden med därtill hörande kostnader uppskattas till ca 25 000 kr per år.

Kostnader för utbildning av gode män uppskattas till ca 5 000 kr per god man. Om man beräknar att det kommer att behövas åtta gode män för att tillgodose behovet av ställföreträdare för 12 barn blir kostnaden för utbildning till dessa total ca 40 000 kr per år.

Vad gäller kostnader för arvode till de gode männen återsöks dessa kostnader från migrationsverket. Detta gäller för den tid då barnen är asylsökanden, vanligtvis tiden från barnets ankomst till och med en månad efter beslut om permanent uppehållstillstånd. Därmed blir nämndens kostnad för arvode för denna tid noll kr. Den arvodesnivå som i dagsläget används är 200 kr per arbetad timma, reseersättning med 55,80 per påbörjad timma samt milersättning med 18,50 kr/mil.

Tiden där efter finns den gode mannen kvar i uppdraget i avvaktan på socialtjänstens ansökan och tingsrättens beslut om särskild förordnad vårdnadshavare för barnet. Arvodet för denna tid kan inte återsökas från migrationsverket. Den kostnaden belastar kommunen och brukar uppgå till mellan 10 – 25 % av prisbasbeloppet per år. Hur många barn som kommer att befinna

sig i den situationen och under hur lång tid samt vilka kostnader detta medför är svårbedömd.

När tingsrätten tagit beslut om särskild förordnad vårdnadshavare för barnet arvoderar Överförmyndarnämnden normalt sett endast för den del av uppdraget som härrör till förmynderskapet. Då dessa barn har sällan några tillgångar att förvalta och får ekonomiskt stöd från migrationsverket för levnadsomkostnader finns ett behov av att granska ställföreträdarnas hantering av medlen. Det är vanligt att man i andra kommuner betalar ut arvode för detta uppdrag motsvarande arvode som den gode mannen för ensamkommande barn får under asylprövningen. I Vänersborg har detta varit aktuellt i så få ärenden att det är svårt att prognostisera kostnaden.

Därtill kommer kostnader för arvode till gode män från en månad efter beslut om permanent uppehållstillstånd till beslut om särskild förordnad vårdnadshavare och kostnader för arvode till den särskilde förordnade vårdnadshavaren tills att barnet blir 18 år och myndigt eller att barnets legale vårdnadshavare förenas med barnet. Dessa kostnader är beroende av socialtjänstens ansökningsprocess för särskild förordnad vårdnadshavare.

Hos Överförmyndarnämnden ska en genomgång av arvodesnivåer och belopp göras inom kort. Detta för att få en mer tydlig och rättvis arvoderingsform och en effektivare handläggning.

Kommunikationsplanering

- Kommundirektören är ansvarig för förhandlingar enligt lag om medbestämmande i arbetslivet.
- Kommunstyrelsens beslut delges Länsstyrelsen i Västra Götaland, Migrationsverket, Socialnämnden, Överförmyndarnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Kunskapsförbundet Väst och Arbetsförmedlingen.
- Efter beslut i kommunfullmäktige ska beslutet kommuniceras på kommunens publika webbplats och på intranätet samt till massmedia.
- Nämnder och förvaltningar ska ge information till allmänheten om de åtgärder som planeras och vidtas, t.ex. om etablering av boende, behov av frivilliga insatser och verksamhetens resultat.

Överväganden

Utredarens metod och bedömning

Öppet förslag

Ett ställningstagande till att uppdra åt Kommunstyrelsen att teckna avtal med Migrationsverket och uppdra åt berörda nämnder att verkställa mottagandet bedömer jag som en fråga om **värderingar** och tillhör därmed den politiska kompetensen. Därför finns beslutsformuleringar på både bifall och avslag.

Bedömningar

Utredningen har avstått från att värdera FN:s barnkonvention, landets lagar och förordningar eller hur statliga myndigheter tillämpar dessa. Detta är utredningens reella planeringsförutsättningar. Eventuella synpunkter på dessa tillhör den rikspolitiska arenan.

De redovisade strategierna, och bedömningarna nedan, bygger på hypotesen att Kommunfullmäktige beslutar teckna avtal med Migrationsverket om att bli anvisningskommun med tio platser varav fyra platser för ensamkommande asylsökande barn och sex platser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Medförfattare

Handlingsplanen har tillkommit genom arbete i respektive förvaltning och har sedan infogats och redigerats i utredningen. Medförfattare har på så vis varit följande;

- Annika Lau, socialförvaltningen (Omfattning)
- Sture Johanson, socialförvaltningen (Socialnämndens strategi)
- Maria Tapper Andersson, socialförvaltningen (Socialnämndens ekonomisk beräkning)
- Christer Glennestrand och Anne-Len Kriewitz, barn- och ungdomsförvaltningen (Barn- och ungdomsnämndens strategi)
- Karl-Olof Petersson, Kunskapsförbundet Väst (Kunskapsförbundet Väst strategi)
- Katarina Larsson, överförmyndarverksamheten (Överförmyndarnämndens strategi)

Resten är skrivet på mitt eget ansvar som handläggare. Jag har som läshjälp och hänvisning på vissa ställen lagt in fotnoter.

Effekter för de anvisade barnen

Ett mottagande bedöms ligga i linje med barnens bästa i enlighet med Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. Barnkonventionens grundpelare är ”att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet”.

De barn och ungdomar som vistas i ankomstkommuner bedöms få bättre förutsättningar att etablera sig ju tidigare de anvisas en ankomstkommun. Först då och om uppehållstillstånd ges finns reella förutsättningar för etablering i landet.

De åtgärder som är beskrivna i handlingsplanen bedöms vara gynnsamma för barnens bästa.

Okontrollerad flyttning

Återförening med barnets familj

Barnets vårdnadshavare ska efterforskas. Efter en lyckad efterforskning kan såväl vårdnadshavare som syskon flytta till kommunen om de beviljats uppehållstillstånd.

Under åren 2007 – 2011 beviljades totalt 6 109 ensamkommande barn/ungdomar permanenta uppehållstillstånd. Under samma period har 1487 personer (föräldrar och syskon) beviljats uppehållstillstånd på anknytning till ett ensamkommande barn.²³ Det var därmed 24,3 % för den perioden och de flyktinggrupperna. Om man antar att kommunen under ett år tar emot 12 barn som genererar 25 % föräldrar och syskon så blir det tre personer.

Som redovisats ovan, som en erfarenhet i lyckad etablering i Sverige, är det bra för barnens etablering med någon eller några vuxna anhöriga någonstans i världen som tagit ansvar för barnen. Om föräldrar och syskon dessutom finns på plats i kommunen kan man anta att denna anknytning ytterligare förstärker möjligheterna att etablera sig väl i kommunen.

Egenbosättning

Till barnens platser kan det tillkomma andra egenbosättare i form av släktingar och vänner som vill bo i kommunen. Beräkning av hur många dessa eventuellt kan vara blir ren spekulatation.

Avvikelse från boendet

Efter ett eventuellt avvisningsbeslut kan barn avvika från boendet för att fortsätta att vistas i kommunen trots avvisningsbeslutet. Barn kan också avvika från boendet av andra skäl. Uppgifter om hur många barn som avviker är osäkra men en uppskattning som gjorts vid länsstyrelsen är 5 %.

Fler invånare i Vänersborg

Kommunen har mål om befolkningsutvecklingen²⁴:

”År 2030 har Vänersborg 50 000 invånare. Delmålet är att ha 40 000 invånare år 2015.”

²³ Migrationsverket.se

²⁴ Översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 2006-06-20.

Några förbehåll eller satsningar på särskilda befolkningsgrupper nämns inte. 2012 var kommunens folkmängd 36 968. Mottagning av ensamkommande barn borde i det perspektivet bli ett välkommet tillskott.

Effekter för kommunmedborgarna

Om Vänersborg tecknar en överenskommelse om tio platser, varav fyra är för asylsökande och sex är för barn med uppehållstillstånd är det de fyra asylplatserna som kommer att omsättas. Migrationsverket räknar med att varje plats kan omsättas tre gånger per år. Det är rimligt att utgå ifrån ett mottagande på 12 barn per år. Därefter adderas antalet årligen så att t.ex. efter tio år har kommunen mottagit totalt 120 barn/ungdomar. Skulle dessa dessutom generera 25 % anhöriga, 30 personer, blir det totalt 150 personer. Detta är ett bidrag till högre befolkningstal i kommunen.

Befolkningen förväntas ha skilda uppfattningar om värdet av mottagandet. T.ex. så välkomnar många internationella erfarenheter och kulturer medan andra har en negativ ståndpunkt. Ett årligt mottagande av 12 barn/ungdomars och tre anhörigas eventuella påverkan på de 37 000 invånarnas kultur bedöms vara liten – oavsett om det välkomnas eller inte.

Påverkan i närområdet till boende på något av alternativen Sundsgatan, Regementsgatan eller Gyllenheimsgatan bedöms som obetydlig.

Enbart av de tänkta åtgärderna i socialförvaltningens strategi kommer det att bli nya arbetstillfällen i kommunen. Mottagandet kommer att generera fler arbetstillfällen.

Ekonomisk kalkyl

Humanitet och god ekonomisk hushållning

Det humanitära värdet av att kommunen tar sin del av det gemensamma ansvaret för ensamkommande asylsökande barn kan inte beräknas i krontal. Däremot måste all verksamhet budgeteras och bedrivas i enlighet med god ekonomisk hushållning.

Netto på kort och lång sikt

På kort sikt, under den period då ersättning utgår från Migrationsverket beräknas dessa ersättningar motsvara kommunens kostnader.

På längre sikt är den ekonomiska nettoeffekten osäker. Som framgår i de strategier som berörda har tagit fram kan de inte göra några långsiktiga prognoser. Av detta följer att ett beslut om bifall innebär ett medvetet risktagande. Nämnder, som i framtiden eventuellt saknar täckning för detta i budget, kommer med rimlig sannolikhet att kräva kompensation av kommunfullmäktige.

Barnens bidrag till samhällsutvecklingen

Kalkylering av värdet från deltagande i produktion, innovation, samhällsutveckling, kulturellt, idrottsligt etc. och bidrag till skatteintäkter är en så pass vanskelig uppgift att denna utredning har avstått från det.

Effekter på den kommunala organisationen och personalen

Start av mottagandet

Om kommunens beslutar enligt alternativet bifall och avtal träffas kan planeringen börja i september 2013. Förvaltningarnas strategier ska då konkretiseras, personal ska rekryteras, lokaler ska anskaffas etc. De första mottagningarna kan då verkställas från den 1 januari 2014.

Personalpåverkan

Större åtagande medför mer arbete och större belastning på personalen.

Även om ersättning utgår från Migrationsverket till kommunen blir det ytterligare ett område att arbeta med för berörda chefer och andra medarbetare. På längre sikt bedöms belastningen på individ- och familjeomsorgen motsvara en tjänst. Trycket kommer att öka på överförmyndarverksamheten. Barn- och ungdomsförvaltningen och Kunskapsförbundet Väst får ett större åtagande i skolfrågorna. Boendefrågorna berör särskilt socialförvaltningen och alla förvaltningar behöver ägna uppmärksamhet åt planering, samverkan och uppföljning.

Miljöpåverkan

Förändringen bedöms inte ge några märkbara förändringar på miljön.

Kommunstyrelseförvaltningen

Ronny Irekvist
Utvecklingsledare

Bilagor

Bilaga 1: Lagar och förordningar

- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn
- Lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.
- Förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.
- Förordning (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Socialtjänstförordningen (2001:937)
- Förordning (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg för asylsökande barn m.fl.
- Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. (asylersättningsförordningen)
- Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar
- Proposition 2005/06:46 om mottagande av ensamkommande barn
- Proposition 2004/05:136 Stärkt skydd för ensamkommande barn
- Socialförsäkringsbalken
- Dublinförordningen. Rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat.
- Förenta Nationernas barnkonvention antagen av generalförsamlingen den 20 november 1989. Ratificerad av Sverige 1990.

Bilaga 2: Förklaring till ord och begrepp

Ankomstkommun

Den kommun dit barnet anländer eller ger sig till känna och söker asyl. Ankomstkommunen ordnar plats i ett tillfälligt boende för barnet/ungdomen. Målet är att barnet/ungdomen bara ska stanna en kort tid i ankomstkommunen.

Anvisningskommun

Kommun som enligt avtal med Migrationsverket tar emot ensamkommande barn och ungdomar. Om barnet får uppehållstillstånd i Sverige blir det automatiskt kommunplacerad i anvisningskommunen och ingår därmed i kommunens totala flyktingmottagande.

Asyl

Skydd. Ett uppehållstillstånd som beviljas en utländsk medborgare eller statslös därför att han eller hon är flykting enligt utlänningslagen.

Asylsökande

Person som kommit till Sverige och ansöker om skydd (asyl), men som ännu inte har fått sin ansökan avgjord.

Dublinförordningen

Dublinförordningen reglerar vilket land som ska ansvara för att asylärendet prövas. Förordningen gäller i EU:s medlemsländer samt Island, Norge och Schweiz. När det gäller ensamkommande barn ska prövningen göras i det land där barnet lämnat in ansökan, om det inte finns en familjemedlem i något annat av de länder som omfattas av Dublinförordningen.

EBO

Eget boende. Under väntetiden kan en asylsökande välja att ordna boende själv, t.ex. hos en släkting eller nära anhörig.

Etableringsreformen

Reformen innebär förändrade eller nya ansvarsområden för kommunerna, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelserna, Försäkringskassan samt Migrationsverket. Samtidigt införs en ny aktör – etableringslotsen.

Förberedelseklass

Grupp eller klass där nyanlända elever i grundskolan får introduktion och grundläggande svenskundervisning. Begreppet förberedelseklass finns inte i författningarna.

God man för ensamkommande barn och ungdomar

God man ska se till att barnet får vad det har rätt till, men är inte ansvarig för den dagliga omvårdnaden. God man ska stötta barnet i kontakter med myndigheter, planera för barnets skolgång etc. God man har både rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som rättsliga. En god man ska utses så snabbt som möjligt i

ankomst-kommunen. Det är först när detta skett som Migrationsverket kan börja handlägga barnets asylansökan.

IVIK

Introduktionsutbildning för nyanlända elever inom ramen för gymnasieskolans individuella program. Begreppet IVIK finns inte i författningarna.

LMA-kort

En tillfällig handling med foto som visar att innehavaren är asylsökande i Sverige. Utfärdas av Migrationsverket.

Papperslösa barn

Barn som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och därför aldrig har registrerats hos Migrationsverket.

PPB

Preplacerade barn. Barn som bor i eget boende hos släkting eller nära anhörig.

Tillfälligt boende

Ett boende i ankomstkommunen där barnet eller ungdomen kan stanna tills en anvisningskommun kan ta emot barnet.

TUT

Tillfälligt uppehållstillstånd.

UAT

Uppehålls- och arbetstillstånd

PUT

Permanent uppehållstillstånd.

Bilaga 3: Förslag till Kommunfullmäktiges beslut

Alternativ för bifall

1. Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till Kommunstyrelsen att träffa överenskommelse med Migrationsverket om tio platser varav fyra platser för ensamkommande asylsökande barn och sex platser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.
2. Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till Socialnämnden, Barn- och ungdomsnämnden och Överförmyndarnämnden att verkställa mottagandet enligt Kommunstyrelsens överenskommelse med Migrationsverket.

Alternativ för avslag

Kommunfullmäktige beslutar att överenskommelse inte ska träffas med Migrationsverket om platser för ensamkommande barn.